จุลสารนวัตกรรม

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔๘ เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐

Mahidol University
Institute for Innovative Learning

จุลสารนวัตกรรม

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชัย นพรัตน์แจ่มจำรัส

รองศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรี เกษพิชัยณรงค์

มนัสวี ศรีนนท์

วรนาฏ คงตระกูล

ณะรินทร โพธิ์พูล

ออกแบบจัดทำ

มนัสวี ศรีนนท์

ภาพ

จิราพร ธารแผ้ว

ธนายุทธ อังกิตานนท์

พิสูจน์อักษร

อนุวัตร บรรณารักษ์สกุล

สถานที่ติดต่อ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยมหิดล 999 ถ.พุทธมณฑลสาย4

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทร : 0-2441-9729

โทรสาร : 0-2441-0479

e-mail : directil@mahidol.ac.th

website : www.il.mahidol.ac.th

Contents

ศึกษาปริทัศน์	03
ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา	07
นวัตกรรมจากสถาบันฯ	13
สาระน่ารู้	14
IL Activities	15

EDITOR'S NOTE

"เวลาไม่เคยรอใคร" เป็นประโยคอมตะที่เราทุกคนต่างยอมรับ หากแต่เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว ตัวเราได้เคยมองย้อนกลับไปดูสิ่งที่เราทำในอดีตมากน้อยเพียงใด ช่วงหลายปีที่ผ่านมาวงการศึกษาไทยมีความพยายามเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของไทย โดยตั้งเป้าให้เกิดการย้ายศูนย์กลางของการเรียนรู้จากครู/ผู้สอน ไปสู่ นักเรียน/ผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเกิดรูปแบบ/หลักการเรียนการสอนแบบต่างๆ ที่เรามองว่าเป็นสิ่งใหม่ของสังคมไทย รวมถึงความวุ่นวายในชีวิตสำหรับใครหลายคน

จุลสารฉบับนี้ อยากให้ผู้อ่านลองหยุดเพื่อนำตนเองให้หลุดพ้นจากความวุ่นวายดังกล่าว ด้วยบทความวิเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามนัยพุทธศาสนา พร้อมทั้งวิธีการบริจาคเงินที่ช่วยให้เกิดเงินออม และบทความเบาๆ ที่แฝงด้วยสาระเช่นเดิม

สุขสันต์วันปีใหม่ครับ

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์
รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้
บรรณาธิการจุลสารนวัตกรรม

เรื่อง : มนัสวี ศรีนนท์

วิเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามนัยพระพุทธศาสนา

(Analytical Study of The Principles of Teaching according to The Buddhist Concept)

ภาพจาก : http://www.library.mbu.ac.th/index.php/ct-menu-item-3/2015-08-15-12-45-31/category/1-2015-08-15-12-41-04

การพัฒนาคนและวัตถุนั้นย่อมมีวิธีการที่หลากหลายและแตกต่างกัน โดยการพัฒนาวัตถุดูเหมือนจะเป็นเรื่องง่ายสำหรับสังคมที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ส่วนการพัฒนาคนอาจเป็นเรื่องยาก โดยทั่วไปการพัฒนาคนมักเป็นเรื่องที่สังคมใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือบริหารจัดการ เนื่องจากว่าการศึกษาเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในทุกเรื่องให้กับคนในสังคม หากสังคมใดมีการศึกษาที่เจริญก้าวหน้า ทันสมัย เป็นปัจจุบันกาล ไม่เก่าแก่คร่ำครึ ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าสังคมนั้นจะมีระบบระเบียบ ไร้ความวุ่นวาย น่าอยู่อาศัย และประชาชนมีความสุข ผู้เขียนจึงได้นำเสนอเรื่องราวซึ่งเป็นเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะหลักการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระพุทธศาสนาที่นับว่าเป็นศาสนาที่สังคมไทยยอมรับนับถือไม่ต่ำกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ หากเราใช้แนวทางของพระพุทธศาสนาพรรณนาถึงการเรียนการสอนอาจจะได้รู้ชัดถึงปัญหาการเรียนการสอนของประเทศไทยก็ได้ บทความเรื่องนี้ตั้งวัตถุประสงค์การเขียนไว้ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาหลักการศึกษาตามนัยพระพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาหลักการเรียนการสอนตามนัยพระพุทธศาสนา และ 3. เพื่อวิเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามนัยพระพุทธศาสนา โดยเนื้อหาทั้งหมด ผู้เขียนได้วางแนวทางเพื่อการวิเคราะห์ถึงหลักการศึกษาตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา

หลักการศึกษาตามนัยพระพุทธศาสนา

ความหมายเกี่ยวกับการศึกษา

คำว่า “การศึกษา” มาจากคำว่า “สิกฺขา” หมายถึง “กระบวนการเรียน” “การฝึกอบรม” “การค้นคว้า” “การพัฒนาการ” และ “การรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งทั้งปวง” การศึกษาในพระพุทธศาสนามีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำสุดถึงระดับสูงสุด (https://sites.google.com/site/petesweetty/content1, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560) เมื่อแบ่งระดับอย่างกว้างๆ มี 2 ประการ คือ 1. การศึกษาระดับโลกิยะ มีความมุ่งหมายเพื่อดำรงชีวิตในทางโลก 2. การศึกษาระดับโลกุตตระ มีความมุ่งหมายเพื่อดำรงชีวิตเหนือกระแสโลก (อภิ.สํ. 34/706/279)

การศึกษาหรือการพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าสอนให้คนพัฒนาอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีล ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา (องฺ.ปญฺจก. 22/79/121) โดยมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง มิใช่เป็นคนดีแต่โง่ หรือเป็นคนเก่งแต่โกง ซึ่งการจะสอนให้มนุษย์เป็นคนดีและคนเก่งนั้นจะต้องมีหลักในการศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยการพัฒนามนุษย์นั้นพระพุทธศาสนามุ่งสร้างมนุษย์ให้เป็นคนดีก่อนแล้วจึงค่อยสร้างความเก่งทีหลัง นั่นคือสอนให้คนเรามีคุณธรรมความดีงามก่อนแล้วจึงให้มีความรู้ความเข้าใจหรือสติปัญญาภายหลัง ดังนั้น หลักการศึกษาของพระพุทธศาสนาจึงมีขั้นตอนการศึกษา (ที.ปา. 11/228/231) ดังนี้ 1. สีลสิกขา

การฝึกศึกษาในด้านความประพฤติทางกาย วาจา และอาชีพ ให้มีชีวิตสุจริตและเกื้อกูล (Training in Higher Morality) 2. จิตตสิกขา การฝึกศึกษาด้านสมาธิ หรือพัฒนาจิตใจให้เจริญได้ที่ (Training in Higher Mentality หรือ Concentration) 3. ปัญญาสิกขา การฝึกศึกษาในปัญญาสูงขึ้นไป ให้รู้คิดเข้าใจมองเห็นตามเป็นจริง (Training in Higher Wisdom) โดยอุปมาในเรื่องนี้ เหมือนว่าตั้งภาชนะน้ำไว้ด้วยดีเรียบร้อย ไม่ไปแกล้งสั่นหรือเขย่ามัน (ศีล) เมื่อน้ำไม่ถูกกวน คน พัด หรือเขย่าสงบนิ่ง ผงฝุ่นต่างๆ ก็นอนก้น หายขุ่น น้ำก็ใส (สมาธิ) เมื่อน้ำใสก็มองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจน (ปัญญา)

นอกจากนี้ยังมีวิธีการเรียนรู้ตามหลักคำสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ 5 ประการ คือ 1. การฟัง หมายถึงการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนในห้องเรียน 2. การจำได้ หมายถึงการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้จำได้ 3. การสาธยาย หมายถึงการท่อง การทบทวนความจำบ่อย ๆ 4. การเพ่งพินิจด้วยใจ หมายถึงการตั้งใจจินตนาการถึงความรู้นั้นไว้เสมอ 5. การแทงทะลุด้วยความเห็น หมายถึงการเข้าถึงความรู้อย่างถูกต้อง เป็นความรู้อย่างแท้จริง ไม่ใช่ติดอยู่แต่เพียงความจำเท่านั้น แต่เป็นความรู้ความจำที่สามารถนำมาประพฤติปฏิบัติได้ (https://sites.google.com/site/pe-tesweetty/content1, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560)

สำหรับท่านพุทธทาส (https://www.gotoknow.org/posts/444773, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560) ได้กล่าวถึงหลักการศึกษาไว้ว่า การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) มีความฉลาด 2) มีเครื่องมือควบคุมความฉลาด เพื่อให้ใช้ความฉลาดอย่างถูกต้อง มีวิชาชีพและอาชีพ เพียงพอต่อการดำรงชีพ 3) มีมนุษยธรรม คือ ความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้อง ส่วนท่านปัญญานันทะได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาที่สมบูรณ์เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา เป็นทางให้เกิดหูตาสว่างมองการณ์ไกล เป็นปัญญาที่มีเหตุผล มีธรรมะคือสติ เป็นต้นคอยเหนี่ยวรั้งความคิดไม่ให้ดำเนินไปผิดทาง และท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวถึงการศึกษาว่าการศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเครื่องมือสำหรับพัฒนาคือเป็นการพัฒนาตัวบุคคลขึ้น โดยพัฒนาตัวคนทั้งคนหรือชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนานั้นคือการศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่างนี้แล้ว ก็นำไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การศึกษาก็กลายเป็นเครื่องมือของการพัฒนา

การศึกษาสมัยพุทธกาล

พระพุทธเจ้าได้ทรงวางระบบศึกษาเป็นสามขั้นตอน (วินย.อ. 1/264) ไว้ดังนี้ 1. ขั้นปริยัติ เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้ในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า รวมทั้งพระวินัยคือข้อบัญญัติต่างๆ ที่จะต้องประพฤติ ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องถ่องแท้ เพื่อจะได้นำมาประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตรงทาง และยังสามารถแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้มีความรู้ความเข้าใจ ในพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง 2. ขั้นปฏิบัติ เป็นการนำเอาพระธรรมวินัยที่ได้ศึกษามาจนรอบรู้ และเข้าใจถ่องแท้ดีแล้ว มาประพฤติปฏิบัติด้วยกาย วาจา และใจ 3. ขั้นปฏิเวธ เป็นขั้นที่แสดงผลของการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยในระดับต่างๆ ในเรื่องต่างๆ ตามลำดับ จนถึงขั้นทำที่สุดแห่งทุกข์ อันเป็นจุดหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา

กล่าวโดยรวม การศึกษาในพระพุทธศาสนามีอยู่ 2 อย่าง (ธ.อ. 1/7) คือ 1. คันถธุระ ได้แก่ การศึกษาภาคทฤษฎีในวิชาการต่างๆ กล่าวคือเรียนจากครู ดูจากตำรา สดับปาฐะนั่นเอง และ 2. วิปัสสนาธุระ ได้แก่ การศึกษาภาคปฏิบัติจากผลการเรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติให้เกิดมรรคผลรู้แจ้งในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ตามกระบวนคือ ปริยัติปฏิบัติ และปฏิเวธ ฉะนั้น การศึกษาจึงทำให้คนมีความรู้ ฉลาด รู้ทันคน รู้ทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะการศึกษาในพระพุทธศาสนาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้มีการศึกษาคือผู้เจริญ การศึกษาเป็นกระบวนรองรับคนให้มีศักยภาพสูง สามารถทำการเผยแผ่สั่งสอนคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พระพุทธเจ้าทรงความรู้ทุกสรรพศาสตร์แล้วนำศาสตร์แห่งความรู้เหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความรู้นั่นเอง

การศึกษาหลังสมัยพุทธกาล

ระบบการศึกษาพระพุทธศาสนายุคแรกเป็นการศึกษาเฉพาะภายในวัด ระหว่างครูกับศิษย์ เน้นพระธรรมวินัยเป็นหลัก หลังพุทธปรินิพพานมีความคิดเห็นแตกแยกมากขึ้นในหมู่ภิกษุด้วยกันเอง รวมกับความขัดแย้งทางแนวคิดกับลัทธิร่วมสมัยอื่น ทำให้วัดพัฒนาเป็นสถานศึกษาวิชาการในวงกว้างมากขึ้น เพื่อตอบสนองความสนใจใคร่ศึกษาของคนภายนอกวัด และเพื่อพัฒนาความสามารถเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ของพระภิกษุสงฆ์เอง ประมาณปีพุทธศักราช 400 ได้มีการเขียนตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนามาก ดังที่สมณะชาวจีนบันทึกไว้ว่ามหาวิทยาลัยต่างๆ มิได้เปิดรับเฉพาะภิกษุในนิกายต่างๆ ของพระพุทธศาสนาเท่านั้น แม้คฤหัสถ์ผู้สนใจในพระพุทธศาสนาก็อาจเข้าเรียนได้ ยิ่งกว่านั้น นักบวชในศาสนาอื่นก็อาจเรียนได้เช่นเดียวกัน (http://www.mcu.ac.th/site/wang-noi/index.php?page=242, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560)

การบูรณาการการศึกษาตามนัยพระพุทธศาสนา

การบูรณาการตามนัยแห่งพุทธธรรม หมายถึง ระบบและกระบวนการของชีวิตซึ่งครอบคลุมหลักการพัฒนามนุษย์ที่ว่าด้วยไตรสิกขาและหลักธรรมที่สำคัญในอันที่จะเป็นแนวปฏิบัติสู่ความเป็นคนเก่ง คนดี มีอิสรภาพ ส่วนบูรณาการทางการศึกษาตามนัยพุทธธรรมได้สรุปความคิดรวบยอดไว้เป็นแนวทางสำหรับการจัดระบบ หลักการ กระบวนการ และปัจจัยสนับสนุนการศึกษา โดยใช้ชีวิต วิถีชีวิต การพัฒนาชีวิตที่ดี เป็นโจทย์หลัก จึงครอบคลุมทุกมิติ ทุกแก่นสาระ ทุกพื้นฐานของสังคม บูรณาการทางการศึกษาจะเป็นการจัดองค์ประกอบกลมกลืนได้สัดส่วน สมดุลและเชื่อมโยง จึงมีลักษณะที่เป็นองค์รวมหล่อหลอม เกิดประโยชน์ นำไปสู่การพัฒนา เป็นความเต็มในทุกมิติได้แก่ เต็มศักยภาพผู้เรียน พัฒนาทั่วทั้งกาย จิต และปัญญา ครูสอนเต็มเวลาเต็มใจ เนื้อหาสาระสอดคล้องกลมกลืนเต็มตามที่ควรจะเป็น กระบวนการครบถ้วน เต็มที่ตามที่ควรจะทำ ผลการศึกษาตอบสนองการพัฒนาชีวิตตามวิถีทางที่ดี ถูกต้องกลมกลืนกับความเป็นจริงของชีวิตและสังคม เป็นการศึกษาที่กระจ่างชัด แจ่มโลก ส่องชีวิต สว่างเย็น ดุจเดือนเพ็ญ

สรุปแล้ว การศึกษามีหน้าที่สร้างสรรค์ทั้งสองด้านไปพร้อมกัน คือ การพัฒนาชีวิตบุคคลให้ถึงความสมบูรณ์และสร้างสรรค์อารยธรรมที่ส่งเสริมให้ระบบความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งเจริญงอกงามไปในวิถีทางที่เกื้อกูลกันยิ่งขึ้นๆ การศึกษาที่แท้คือการพัฒนาชีวิตบุคคลให้สมบูรณ์พร้อมไปด้วยกันกับการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ยั่งยืน นักการศึกษาที่ยึดมั่นในหลักของพระพุทธศาสนาก็พยายามพิจารณาตรวจสอบปัญหาต่างๆ อย่างใกล้ชิด ใช้หลักศาสนานำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษา โดยได้นำเอาหลักการของพระพุทธศาสนามาเป็นพื้นฐานในด้านการเรียนการสอน และการศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นการศึกษาระบบกัลยาณมิตรระหว่างครูกับศิษย์ ซึ่งในปัจจุบันครูกับศิษย์มีความปฏิสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ห่างกันมาก ครูทำหน้าที่เพียงบรรยาย (สิปปทายก) แล้วก็จบออกไป โอกาสที่ครูและศิษย์จะมีปฏิสัมพันธ์ทางความรู้ก็ไม่มี ซึ่งแตกต่างกับการศึกษา สมัยก่อนแบบตะวันออก เช่น การเรียนแพทย์ แพทย์ที่มีชื่อเสียง เช่น หมอชีวกโกมารภัจจ์ ไปเรียนที่เมืองตักสิลา หลักสูตร 14 ปี ต้องเรียนวิชาการแพทย์ 7 ปี อยู่ปรนนิบัติรับใช้อาจารย์อีก 7 ปี ได้รับการถ่ายทอดความรู้ความประทับใจในจรรยาบรรณต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแพทย์ รวมทั้งศีลธรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมาด้วยนี้คือการสอนแบบตะวันออก และเป็นระบบที่ปฏิบัติในพระพุทธศาสนาจนถึงทุกวันนี้ แต่ในปัจจุบัน ระบบกัลยาณมิตรได้พังทลายแล้ว เพราะแนวคิดและค่านิยมแบบตะวันตก และการศึกษาสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทโดยเน้นปรัชญาการศึกษาตามรูปแบบทางตะวันตกมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมพื้นฐานของสังคมไทย(https://www.gotoknow.org/posts/444773, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560)

หลักการเรียนการสอนตามนัยพระพุทธศาสนา

จุดมุ่งหมายในกระบวนการเรียนการสอน

อาจารย์วศิน อินทสระ (https://www.gotoknow.org/posts/300538, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้ 1) อภิญญายธรรมเทศนา ทรงสอนเพื่อให้ผู้ฟังรู้จริงเห็นแจ้งในสิ่งที่ควรรู้ควรเห็น หมายความว่าสิ่งที่ทรงรู้แล้วเห็นแล้ว แต่เมื่อทรงว่าไม่จำเป็นสำหรับสาวกนั้นๆ เหมือนครูที่มีความรู้สูงมาก แต่ถึงกระนั้นก็ย่อมนำเอาเฉพาะความรู้เท่าที่จำเป็นแก่ศิษย์ในขั้นนั้นๆ มาสอนเท่าที่ศิษย์จะรับได้เพื่อประโยชน์แก่ศิษย์ อนึ่ง เหมือนบิดา/มารดา แม้มีทรัพย์มากปานใดก็ ย่อมให้ทรัพย์แก่บุตรตามควรแก่วัยและความจำเป็นของบุตรนั้น 2) สนิทานธรรมเทศนา จุดมุ่งหมายในการสอนคือเพื่อให้ผู้ฟังตรองตามแล้วเห็นจริงได้ ทรงแสดงธรรมอย่างมีเหตุผลที่ผู้ฟังพอตรองตามให้เห็นด้วยตนเอง เพราะพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์ไม่ยากเกินไปจนถึงกับตรองตามแล้วก็ไม่เห็นและไม่ง่ายเกินไปจนไม่ต้องตรองขบคิดก็เห็นได้ พุทธวิธีในการสอนจึงอยู่ท่ามกลางระหว่างความยากเกินไปกับความง่ายเกินไป ส่วนใหญ่ทรงสอนให้ใช้ปัญญาพิจารณาด้วยตนเอง เป็นต้น 3) สัปปาฏิหาริยธรรมเทศนา เพื่อให้ผู้ฟังได้รับผลแห่งการปฏิบัติตามสมควร ทรงแสดงธรรมมีคุณเป็นอัศจรรย์ สามารถยังผู้ปฏิบัติตามให้ได้รับผลตามสมควรแก่กำลังแห่งการปฏิบัติของตนๆ (ม.ม. 13/330/322) ในบรรดาปาฏิหาริย์ทั้ง 3 นั้น พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญอนุศาสนียปาฏิหาริย์ ว่าดีที่สุด ประณีตที่สุดและเป็นประโยชน์ที่สุด ข้อนี้เป็นความจริงอย่างยิ่ง พระพุทธศาสนาที่ดำรงเป็นประโยชน์แก่มหาชนมาจนกระทั่งบัดนี้ก็ด้วยอานุภาพของอนุศาสนีปาฏิหาริย์นั่นเอง

วิธีการในกระบวนการเรียนการสอน

มีพุทธพจน์ที่ตรัสถึงลีลาในการสอน (ที.สี. 9/198/161) ไว้ดังนี้ 1. อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมือนจูงมือไปดูเห็นกับตา (สันทัสสนา) 2. ชักจูงใจให้เห็นจริงด้วย ชวนให้คล้อยตามจนต้องยอมรับ และนำไปปฏิบัติ (สมาทปนา) 3. เร้าใจให้แกล้วกล้า บังเกิดกำลังใจ ปลุกให้มีอุตสาหะแข็งขัน มั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้

ไม่หวั่นระย่อต่อความเหนื่อยยาก (สมุตตเตชนา) 4. ชโลมใจให้แช่มชื่น ร่าเริง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อ และเปี่ยมด้วยความหวัง เพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่ตนจะพึงได้รับจากการปฏิบัติ (สัมปหังสนา)

อาจารย์วศิน อินทสระ (https://www.gotoknow.org/posts/300538, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560) กล่าวไว้ 5 วิธี คือ 1) ทรงสอนโดยวิธีเอกังสลักษณะ คือทรงสอนยืนยันไปข้างเดียว เช่น ความดีมีผลเป็นสุข ความชั่วมีผลเป็นทุกข์ หรือกุศลเป็นสิ่งที่ควรบำเพ็ญ อกุศลเป็นสิ่งที่ควรละ 2) ทรงสอนโดยวิธีภัชชลักษณะ คือทรงแยกประเด็นให้เห็นชัดเจน เป็นปัญหาที่ไม่สามารถตอบโดยประเด็นเดียว แต่ต้องแยกตอบให้เห็นอย่างชัดเจน 3) ทรงสอนด้วยปฏิปุจฉาลักษณะ คือปัญหาที่ควรตอบโดยย้อนถามเสียก่อน เช่น จักษุฉันใด โสตะฉันนั้น โสตะฉันใดจักษุก็ฉันนั้น ใช่ไหม พึงย้อนถามว่า มุ่งความหมายในแง่ใด ถ้าถามโดยหมายถึงแง่ให้ดูหรือเห็น ก็ไม่ใช่ แต่ถ้ามุ่งหมายแง่ว่าไม่เที่ยงก็ใช่ 4) ทรงสอนด้วยฐปนลักษณะ คือ พักปัญหาไว้ไม่พึงพยากรณ์ คือ ปัญหาที่พึงยับยั้ง หรือพับเสีย ไม่ควรตอบเรื่องนั้น เช่น ถามว่าชีวะกับสรีระ คือสิ่งเดียวกันใช่ไหม 5) ทรงสอนด้วยอุปมาลักษณะ คือทรงสอนแบบเปรียบเทียบ เช่น ทรงเปรียบเทียบภิกษุด้วยผ้าเปลือกไม้และผ้ากาสี ทรงเปรียบเทียบมักขลิโคศาลว่าเหมือนผ้าที่ทำด้วยผมคน ซึ่งเป็นวิธีการที่ทรงใช้บ่อยมากที่สุด เพราะทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพและเข้าใจง่าย โดยไม่ต้องใช้เวลามากและยาวนาน คำอุปมาช่วยให้เรื่องที่ลึกซึ้งเข้าใจยากปรากฏหมายความเด่นชัดเจนออกมา และท่านก็กล่าวไว้อีกว่าท่าทีที่พระพุทธองค์ทรงสอนดังนี้ 1. ทรงสอนอย่างละมุนละม่อม 2. ทรงสอนอย่างเข้มงวดรุนแรง 3. ทรงสอนอย่างข้อร้องวิงวอน

สำหรับท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวถึงคุณสมบัติการสอนของพระพุทธเจ้าไว้ (https://www.gotoknow.org/posts/300538, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560) ดังนี้ 1. ทรงสอนสิ่งที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง 2. ทรงรู้เข้าใจสิ่งที่สอนอย่างถ่องแท้สมบูรณ์ 3. ทรงสอนด้วยเมตตา มุ่งประโยชน์แก่ผู้รับคำสอนเป็นที่ตั้ง ไม่หวังผลตอบแทน 4. ทรงทำได้จริงอย่างที่สอน เป็นตัวอย่างที่ดี 5. ทรงมีบุคลิกภาพโน้มน้าวจิตใจให้เข้าใกล้ชิดสนิทสนมและพึงพอใจได้ความสุข 6. ทรงมีหลักการสอนและวิธีสอนยอดเยี่ยม

เนื้อหาในกระบวนการเรียนการสอน

ในเรื่องเนื้อหาการเรียนการสอนที่พระพุทธเจ้าทรงสอนมีดังนี้ 1. สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่าย หรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้ว ไปหาสิ่งที่เห็นเข้าใจได้ยากหรือยังไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจ 2. สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยลุ่มลึก ยากลงไปตามลำดับขั้น และความต่อเนื่องกันเป็นสายลงไป อย่างที่เรียกว่า สอนเป็นอนุบุพพิกถา 3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ ก็สอนด้วยของจริง ให้ผู้เรียนได้ดู ได้เห็น ได้ฟังเอง อย่างที่เรียกว่าประสบการณ์ตรง 4. สอนตรงเนื้อหาตรงเรื่อง คุมอยู่ในเรื่อง มีจุด ไม่วกวน ไม่ไขว้เขว ไม่ออกนอกเรื่อง โดยไม่มีอะไรเกี่ยวข้องในเนื้อหา 5. สอนมีเหตุผล ตรองตามเห็นจริงได้ อย่างที่เรียกว่า สนิทานํ 6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดี สำหรับให้เกิดความเข้าใจ ให้การเรียนรู้ได้ผล ไม่ใช่สอนเท่าที่ตนรู้ หรือสอนแสดงภูมิว่าผู้สอนมีความรู้มาก 7. สอนสิ่งที่มีความหมายควรที่เขาจะเรียนรู้ และเข้าใจ เป็นประโยชน์แก่ตัวเขาเอง พระพุทธองค์ทรงมีพระเมตตา หวังประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย (https://www.gotoknow.org/posts/300538, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560)

ผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน

ผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนที่พระพุทธเจ้าทรงสอนมีดังนี้ 1. รู้ คำนึงถึงและสอนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ปรับวิธีสอนผ่อนให้เหมาะกับบุคคล แม้สอนเรื่องเดียวกันแต่ต่างบุคคล อาจใช้ต่างวิธี 3. นอกจากคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ผู้สอนยังจะต้องคำนึงถึงความพร้อม ความสุกงอม ความแก่รอบแห่งอินทรีย์ หรือญาณ ที่บาลี เรียกว่า ปริปากะ ของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นรายๆ ไปด้วย 4. สอนโดยให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจน แม่นยำและได้ผลจริง เช่น ทรงสอนพระจูฬปันถกผู้โง่เขลาด้วยการให้นำผ้าขาวไปลูบคลำ 5. การสอนดำเนินไปในรูปที่ให้รู้สึกว่าผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันในการแสวงความจริง ให้มีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบเสรี หลักนี้เป็นข้อสำคัญในวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งต้องการอิสรภาพในทางความคิดและโดยวิธีนี้เมื่อเข้าถึงความจริง ผู้เรียนก็จะรู้สึกว่าตนได้มองเห็นความจริงด้วยตนเองและมีความชัดเจนมั่นใจ หลักนี้เป็นหลักที่พระพุทธเจ้าทรงใช้เป็นประจำและมักมาในรูปการถาม-ตอบ เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นรายๆ ไปตามควรแก่กาลเทศะและเหตุการณ์ ช่วยเหลือเอาใจใส่คนที่ด้อย ที่มีปัญหา 6. เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นรายๆ ไปตามควรแก่กาลเทศะและเหตุการณ์ เช่น ชาวนาคนหนึ่งตั้งใจไว้แต่กลางคืนว่าจะไปฟังพุทธเทศนา บังเอิญวัวหายก็รีบออกไปตามหาจนได้วัวกลับมาแล้วก็รีบไปฟังธรรมแต่ก็ช้ามากแต่ใจก็มุ่งมั่นคิดว่าทันฟังตอนท้าย หน่อยก็ยังดี ไปถึงวัดปรากฏว่าพระพุทธเจ้ายังทรงประทับรอนิ่งๆ ไม่เริ่มแสดง ยิ่งกว่านั้นยังจัดหาอาหารให้เขารับประทานจนอิ่มสบาย แล้วจึงทรงเริ่มแสดงธรรม

อ่านต่อหน้า 11

เรื่อง : รองศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์ อาจารย์ประจำ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา : สะท้อนผลจากการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ นวัตกรรมการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2560 [3rd International Conference on Innovation in Education (ICIE2017)]

โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีพลวัต (dynamic) สูง เต็มไปด้วยความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลเมืองจึงจำเป็นต้องเข้าใจและประยุกต์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันและ/หรือการประกอบอาชีพมีความสามารถในการคิดและตัดสินใจที่เหมาะสมต่อประเด็นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งมีเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา (science and technology education) จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพลเมืองเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก เจตคติและค่านิยมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพลเมืองที่รู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็คือ ครู อาจารย์ นักวิจัยและบุคลากรทางการศึกษา ที่จำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ กระบวนการสำคัญอันหนึ่งก็คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community; PLC) เนื่องจากในชุมชนแห่งการเรียนรู้นั้น จะมีการแลกเปลี่ยนแนวทางเพื่อส่งเสริมประสทธิภาพในห้องเรียน การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ และการสะท้อนคิด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งผลในทางบวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

เนื่องด้วยความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาและกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ ครู อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาบัณฑิตศึกษา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักถึงการประยุกต์นวัตกรรมให้ก่อเกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น Graduate Institute of Digital Learning and Education, National Taiwan University of Science and Technology ประเทศไต้หวัน สถาบันคีนันแห่งเอเชีย โครงการ Shevron Enjoy Science องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สถาบันการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Secretariat) ร่วมกันจัดโครงการ การประชุมวิชาการระดับนานาชาตินวัตกรรมการศึกษาครั้งที่ 3 ประจำปี 2560: การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา (The 3rd International Conference on Innovation in Education (ICIE 2017): Building Professional Learning Community in Improving Science and Technology Education) ขึ้นในระหว่างวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2560 ณ หอประชุมคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จ.นครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาทั้งในบริบทของประเทศไทยและต่างประเทศ

2. พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

3. สร้างโอกาสให้ครู อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาบัณฑิตศึกษา ได้เสวนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันอาจจะนำไปสู่ความร่วมมือทางการเรียนการสอนและการวิจัยในอนาคต

สำหรับธีมของการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ นวัตกรรมการศึกษา ครั้งที่ 3 ประกอบด้วยธีมหลัก 3 ธีม กล่าวคือ

ธีมที่ 1 นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีศึกษา (Innovations in Science, Mathematics and Technology Education)

ธีมที่2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางการศึกษาและการริเริ่มเพื่อพัฒนาการศึกษา (Professional Learning Community (PLC) in Education and Other Educational Improvement Initiatives)

ธีมที่ 3 การพัฒนาห้องเรียนด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ (Classroom Evidence-Based Practices)

วิทยากรรับเชิญ (Keynote Speaker) ของการประชุม ICIE2017 ประกอบด้วยวิทยากรต่างประเทศ จำนวน 3 ท่าน และวิทยากรในประเทศ จำนวน 3 ท่าน โดยวิทยากรชาวต่างประเทศ คือ Prof. Dr. P John Williams (Director of STEM Education Research Group, Curtin University, Australia) Prof. Morris S. Y. Jong (The Chinese University of Hong Kong, Hong Kong) และ Prof. Gwo-Jen Hwang (Chair Professor, Graduate Institute of Digital Learning and Education, National Taiwan University of Science and Technology) สำหรับวิทยากรชาวไทย ประกอบด้วย รศ.ดร.นพ.ชัยเลิศ พิชิตพรชัย (อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) นางกรรณิการ์ เฉิน (ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ) และ ดร.รังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์ (ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา UNICEF ประเทศไทย)

ผู้เข้าร่วมการประชุม ICIE2017 ประกอบด้วยครูผู้สอน อาจารย์ ในการศึกษาทุกระดับ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาปริญญาโทหรือเอกทางด้านวิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์ศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา หรือในสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนทั้งสิ้น 257 คน เป็นคนไทย 238 คน (92.61%) และคนต่างประเทศ 19 คน (7.39%) ซึ่งมาจาก 9 ประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา สเปน ออสเตรเลีย สิงคโปร์ ไต้หวัน จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเมียนมาร์

สำหรับบทความวิจัยที่ส่งเข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุม ICIE2017 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 เรื่อง ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนบทความวิจัยที่ส่งเข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุม ICIE2017 แบ่งตามประเภทการนำเสนอ

Theme	ประเภทการนำเสนอ		รวม
	Oral presentation	Poster presentation	
Theme 1 Innovations in Science, Mathematics and Technology Education	17	17	34
Theme 2 Professional Learning Community in Education and Other Educational Improvement Initiatives	6	3	9
Theme 3 Classroom Evidence-Based Practices	8	17	25
รวม	31	37	68

ในการดำเนินการจัดการประชุม ICIE2017 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหิดล และหน่วยงานภายนอกมากมาย เช่น องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ บ.อีพีจี อินโนเวชั่น เซ็นเตอร์ จำกัด บ.Newziono จำกัด บ.พาราไซแอนติฟิค จำกัด ซึ่งคณะกรรมการจัดการประชุม ICIE2017 ขอขอบคุณทุกหน่วยงานมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณวิทยากรรับเชิญ ผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ทำให้บรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม ICIE2017 เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์องค์ความรู้ นอกจากนั้น ขอขอบคุณหน่วยงานภาคีเครือข่าย (co-organizers) ทุกองค์กรที่ได้ร่วมมือกันจัดการประชุมครั้งนี้ได้อย่างสมศักดิ์ศรี ทั้งนี้ทั้งนั้นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จของการประชุม ICIE2017 ที่ขาดเสียมิได้ คือ ทีมงานสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ทุกท่านที่ร่วมมือกันจัดการประชุมครั้งนี้ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการประชุม ICIE2017 ได้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางการศึกษาและการริเริ่มเพื่อพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ยังเกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางนวัตกรรมการศึกษา ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศและการพัฒนาห้องเรียนด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ ระหว่างผู้เข้าร่วมการประชุม ICIE2017 ทุกท่าน สมดังเจตนารมณ์ของการประชุม ICIE2017 ที่ต้องการ “สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา” ขึ้นเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาและประยุกต์นวัตกรรมให้ก่อเกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต

ต่อจากหน้าที่ 6

เป็นต้น 7. ช่วยเอาใจใส่คนที่ด้อย ที่มีปัญหา (https://www.gotoknow.org/posts/300538, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560)

วิเคราะห์และสรุป

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น ทำให้สรุปได้ว่าหลักคำสอนในพุทธศาสนามีหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในทุกขั้นตอนคือเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครูผู้สอนหรือนักเรียนนักศึกษาแล้ว สามารถนำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนามาเป็นแนวคิดและทฤษฎีได้เลย ดังนั้นผู้เขียนจะวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

วิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา

หลักคำสอนในพุทธศาสนากับการจัดการเรียนการสอนมีนัยที่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกันได้ กล่าวคือ เรื่องการศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในทุกขั้นตอนการศึกษา ส่วนหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสอนก็มีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาตามนั้นด้วย กล่าวเฉพาะเรื่องความหมายเกี่ยวกับการศึกษาแล้ว ในพระพุทธศาสนาใช้คำว่า สิกฺขา แทนคำว่าการศึกษา และคำว่า สิกฺขา ที่หมายถึงการศึกษาตามนัยแห่งพระพุทธศาสนานี้คือเรื่องเกี่ยวกับการฝึกฝนพัฒนาตนในด้านการรักษากฎกติกาหรือระเบียบวินัย การมีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ใส่ตนอย่างไม่ละความเพียรพยายาม ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา คล้ายๆ กับพระพุทธศาสนาเสนอเรื่องแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตมานานแล้วนั่นเอง เรียกกันว่าการศึกษาไม่ใช่เป็นเพียงแค่กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีอยู่ตามหน่วยงานทางการศึกษาเท่านั้น แต่ความหมายของการศึกษาตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาขยายความกว้างไปอย่างไร้ขอบเขตคือเป็นทั้งการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจโลกตามที่แต่ละสังคมวางหลักเกณฑ์ไว้และโลกตามความเป็นจริงที่ใครๆ ก็ปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาสามารถบริหารการศึกษาของตนเองได้เช่นนี้แล้ว ความสุขที่เกิดจากการศึกษาย่อมเกิดแก่ตนเองได้อย่างไม่ต้องสงสัยเลย

วิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับการศึกษาสมัยพุทธกาลและหลังสมัยพุทธกาล

ในประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่จวบจนถึงสมัยปัจจุบัน (พ.ศ. 2561) ทำให้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอนในปัจจุบันสามารถดูแบบอย่างการจัดการเรียนในสมัยพุทธกาลและหลังสมัยพุทธกาลได้เลย โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ระหว่างครูกับศิษย์ ซึ่งตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนานั้นครูผู้สอนต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ใช่มุ่งเน้นหารายได้จากการทำชั่วโมงในการจัดการเรียนการสอนดังที่เกิดขึ้นอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในขณะนี้ ส่วนผู้เรียนก็ต้องมีความตั้งใจศึกษาหาความรู้จากครูผู้สอนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ รวมทั้งผู้เรียนจะต้องพยายามปฏิบัติตามแนวทางที่ครูผู้สอนปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างไว้ด้วย เรียกว่าครูผู้สอนจะทำหน้าที่เพียงสอนในห้องเรียนอย่างเดียวนั้นคงไม่พอคือครูผู้สอนไม่ใช่สักแต่ว่าสอนให้จบๆ ไปแต่ละชั่วโมง ดังนั้น ครูผู้สอนจำต้องปฏิบัติตนให้ลูกศิษย์ได้ใช้เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตในอนาคตด้วย สรุปแล้ว หลักคำสอนในพุทธศาสนานี้มีหลักการให้ผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาทุกขั้นตอนเอาไว้เป็นเครื่องมือในการบริหารตนและบริหารงานได้อย่างทันสมัยที่สุด

วิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับการบูรณาการการศึกษาตามนัยพุทธศาสนา

ระบบคำสอนในพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสามารถเป็นเครื่องมือประกอบหรือบูรณาการเข้ากับการจัดการศึกษาได้อย่างสวยงาม เพราะหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ไม่จำกัดด้วยกาล เวลา บุคคลและสถานที่ กล่าวคือทุกคำสอนที่พระพุทธเจ้าสอนนั้น ใครๆ ก็สามารถนำไปประกอบใช้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เรียกว่าเป็นหลักการที่ให้ความเป็นอิสระกับการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่พยายามให้อิสระกับสถาบันการศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียนมากขึ้น เพราะการจัดการศึกษาทุกวันนี้จะยึดเพียงแนวทางใดแนวทางหนึ่งอย่างเดียวนั้นคงไม่พอ ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่นจึงเป็นแนวทางที่ตอบโจทย์ปัญหาการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นไปตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เน้นเพียงจุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นการเน้นทุกจุดของการศึกษาไปพร้อมๆ กัน จึงทำให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระพุทธศาสนามีลักษณะที่มีทั้งเอกภาพในพหุภาพและพหุภาพในเอกภาพ คล้ายๆ กับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่จัดการศึกษาโดยไม่ทิ้งหน่วยกิต (อย่างน้อย 30 หน่วยกิต) หรือวิชาการทางพระพุทธศาสนา ในขณะเดียวกัน ก็จัดการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์ความต้องการของคนยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นนำไปประกอบวิชาชีพในอนาคตด้วยวิชาการทางโลกสมัยใหม่ เช่น จัดการศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย รัฐศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สังคมสงเคราะห์ นิติศาสตร์ สันติศึกษา เป็นต้น

วิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย วิธีการ เนื้อหา และผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน

หลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย วิธีการ เนื้อหา และผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ว่าหลักคำสอนในพุทธศาสนาจัดเป็นแนวคิดและทฤษฎีในเรื่องดังกล่าวได้ทั้งหมดคือ การจัดการศึกษาในยุคนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอะไร หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาก็มีจุดมุ่งหมายไม่แตกต่างกันเลย หมายความว่าปัจจุบันนี้การจัดการศึกษามุ่งเพื่อพัฒนาคนโดยเฉพาะ หลักพุทธธรรมในเรื่องนี้ย่อมมีความชัดเจนยิ่ง เพราะพระพุทธเจ้ามีความปรารถนาเป็นอย่างมากที่จะให้คนที่มีความทุกข์หมดทุกข์ ดังคำสอนในอริยสัจ 4 ซึ่งนับว่าเป็นยอดแห่งคำสอน เช่นเดียวกัน วิธีการ เนื้อหา และผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าก็มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความชัดเจนในเนื้อหาที่เรียน หากผู้เรียนมีปัญหาไม่สามารถเข้าถึงความรู้ที่แท้จริงได้ ครูผู้สอนก็จะต้องหารูปแบบการสอนแบบต่างๆ มาใช้ ดังจะเห็นได้จากรูปแบบการสอนที่เป็นนามธรรมไปสู่รูปธรรม เรียกว่าสอนกันตั้งแต่เป็นแบบนามธรรมไปจนทำให้ผู้เรียนเห็นเป็นแบบรูปธรรมให้ได้ด้วยวิธีการอุปมานั่นเอง ส่วนเนื้อหาที่สอนนั้นก็มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ หากผู้เรียนอ่อนวิชาการหรือไม่ชัดเจนในประเด็นหรือเนื้อหาเรื่องใด ครูผู้สอนก็จะต้องบริหารจัดการเนื้อหาหรือรายวิชาในส่วนนั้นเสริมให้กับผู้เรียนด้วย ไม่ใช่จัดการเนื้อหาให้ผู้เรียนเพียงเพราะความสะดวกของครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว ดังจะเห็นได้จากในปัจจุบันที่หน่วยงานทางการศึกษามักจัดเนื้อหาหรือรายวิชาตามใจหรือตามความสะดวกของครูผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้น ความรู้ความเข้าใจในวิชาการอย่างแท้จริงที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนคงเป็นไปได้ยากหรือไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลยในเรื่องนี้ จะเห็นตัวอย่างได้จากที่ครูผู้สอนบางคนในยุคนี้ที่ไม่ค่อยสอนวิชาการอย่างละเอียด แล้วครูผู้สอนก็ไปเปิดโรงเรียนสอนพิเศษเก็บเงินจากผู้เรียนอีกทอดหนึ่ง แต่ถ้าจัดการเรียนการสอนตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย วิธีการ เนื้อหา และผู้เรียนแบบในปัจจุบันจะสามารถบรรเทาเบาบางลงได้อย่างแน่นอน เรียกว่าคำสอนในพระพุทธศาสนานี้เป็นธรรมโอสถที่ทันสมัยอยู่เสมอ หาใช่เป็นหลักการที่ล้าสมัยตามพรรษากาลของพระพุทธศาสนาไม่

บรรณานุกรม

พระไตรปิฎก

อภิ.สํ. 34/706/279., องฺ.ปญฺจก. 22/79/121., ที.ปา. 11/228/231., วินย.อ. 1/264., ธ.อ. 1/7., ที.สี. 9/198/161.

หนังสือ

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2531). **หลักการศึกษาในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ. (2538). **พุทธปัญญากับการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการอภิปรายเรื่อง พุทธธรรมนำการศึกษาได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). **บูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เว็บไซต์

http://www.84000.org/tipitaka/dic/ (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560).

https://sites.google.com/site/petesweetty/content1 (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560).

https://www.gotoknow.org/posts/444773 (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560).

http://www.mcu.ac.th/site/wangnoi/index.php?page=242 (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560).

https://www.gotoknow.org/posts/300538 (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560).

....

คำคนคม

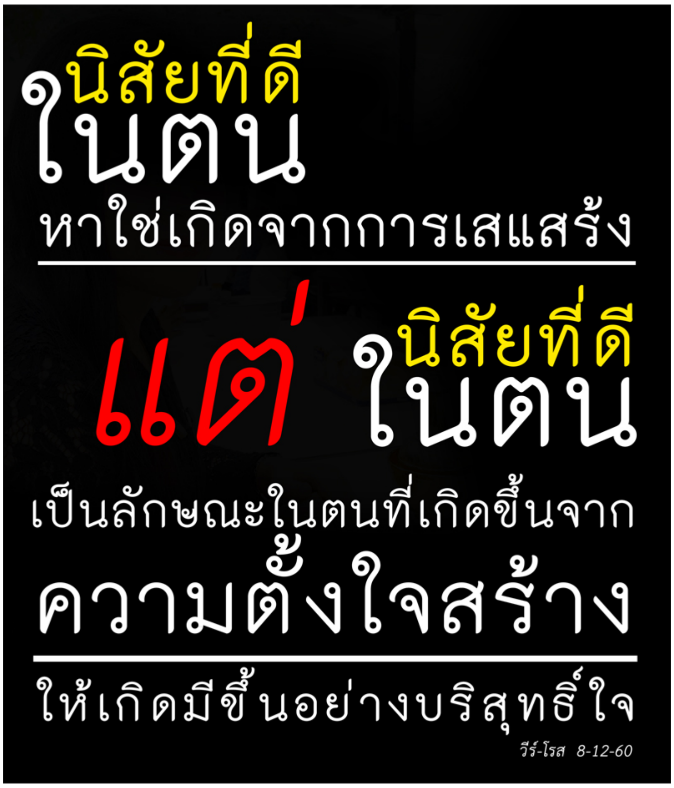

เรื่อง : กฤตวยาน์ ทองคู่ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

KIKM....เรียนเขียนโปรแกรมได้ทุกที่ทุกเวลา

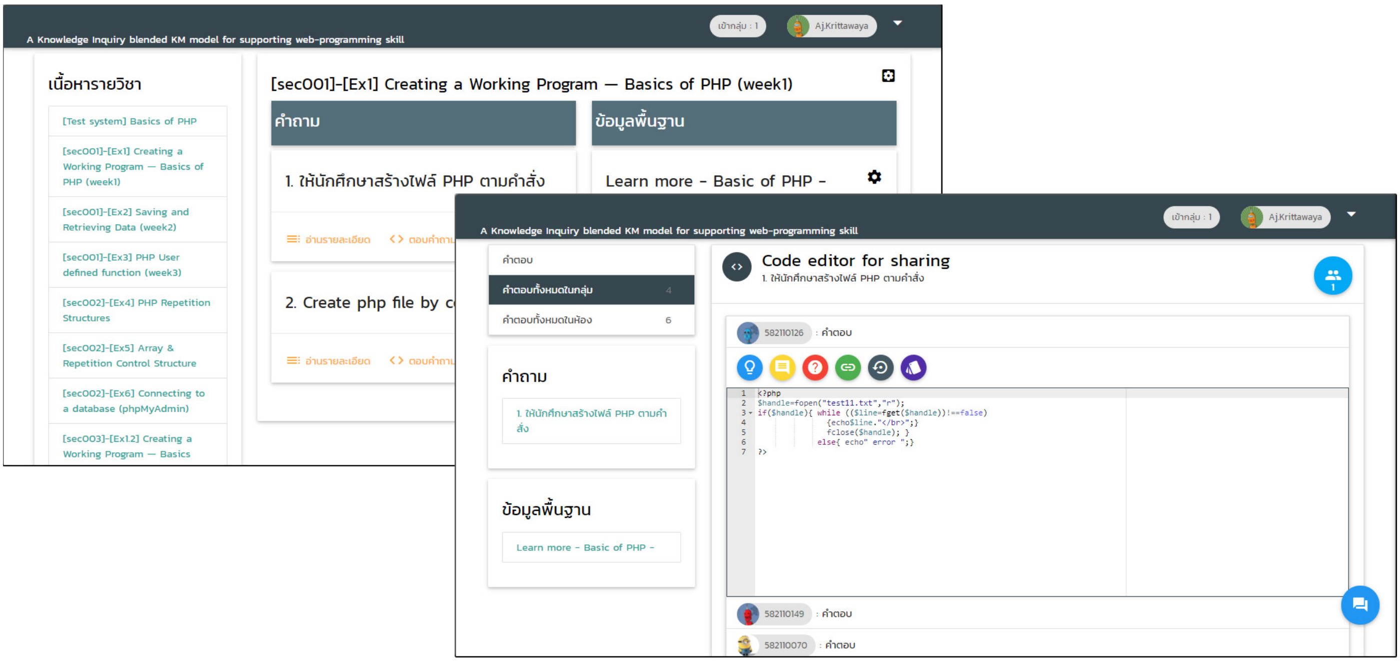

การเรียนรู้แบบดิจิตอลเป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้เพื่อปฏิวัติการเรียนรู้จากรูปแบบเดิมในห้องเรียนเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนได้ทุกที่ทุกเวลา และเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าว การพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบดิจิตอลจึงถูกพัฒนาขึ้นอย่างแพร่หลาย ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนที่มีขนาดกะทัดรัดและพกพาได้ง่าย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนที่ต้องการได้อย่างไร้ขีดจำกัดผ่านระบบเครือข่ายแบบไร้สาย หากระบบการเรียนรู้แบบดิจิตอลในปัจจุบันสามารถผนวกวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และยังคงบทบาทของผู้สอนที่จัดเตรียมเนื้อหา ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นแล้ว KIKM: Knowledge Inquiry blended Knowledge Management จึงเป็นระบบการเรียนรู้แบบดิจิตอลอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้การเรียนเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผ่านการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะผนวกกับกระบวนการจัดการความรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาการเขียนโปรแกรม ฝึกเขียนโปรแกรมด้วยตนเอง รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนก่อนถึงเวลาเรียนผ่าน Annotation tool และ Chatroom ของระบบ เมื่อถึงคาบเรียนผู้สอนจะสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นๆ และให้คำแนะนำการเขียนโปรแกรมของผู้เรียนที่ทำการส่งเข้าสู่ระบบ ณ ตำแหน่งนี้จะช่วยผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ว่าควรจะปรับแก้การเขียนโปรแกรมอย่างไรเพื่อให้ได้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นและตรงกับวัตถุประสงค์มากขึ้น หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนในห้องเรียน ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกลับไปพัฒนาการเขียนโปรแกรมของตนเองอีกครั้งหนึ่งให้ดียิ่งขึ้น ด้วยฟังก์ชันการทำงานของ KIKM ดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเขียนโปรแกรมที่ดีขึ้นของผู้เรียนนั่นเอง

เรื่อง : อนงค์ ตังสุหน : นักวิชาการเงินและบัญชี สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้

บริจาคอย่างไร ลดหย่อนภาษีได้ 2 เท่า

ลองมาดูกันสิว่า เราจะบริจาคเงินแบบไหนที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ 2 เท่า โดยทั่วไปคนไทยเราชอบทำบุญทำทานกันอยู่แล้ว การที่เราบริจาคก็จะได้บุญ แถมสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ด้วย เงินบริจาคใช้เป็นค่าลดหย่อนได้ 2 เท่าของที่บริจาคจริง แต่ไม่เกิน 10 % ของรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอื่นๆ เรามาดูกันต่อไปนะคะ ว่ารายการบริจาคแบบใดที่เราจะนำมาลดหย่อนภาษีได้

เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา

เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษาที่จะนำไปหักลดหย่อนภาษีได้ ต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับ

1. จัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดินให้แก่สถานศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือ
3. จัดหาครู อาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเป็นทุนการศึกษาการประดิษฐ์ การพัฒนา การค้นคว้า หรือการวิจัยสำหรับนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาของสถานศึกษา

ตรวจสอบรายชื่อได้ที่ http://www.rd.go.th/publish/28654.0.html

เงินบริจาคพิเศษอื่นๆ

เงินบริจาคต่อไปนี้สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่าเช่นเดียวกัน

•เงินบริจาคสนับสนุนการกีฬาให้สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยต่างๆ ตรวจสอบรายชื่อได้ที่ http://download.rd.go.th/fileadmin/download/sportsociety_241256.pdf

•เงินบริจาคให้แก่สถานศึกษาของทางราชการหรือองค์การของรัฐบาล โรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อใช้ในการจัดหาหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการอ่าน

•เงินบริจาคให้กองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่กระทรวงศึกษาจัดตั้งขึ้น

•เงินบริจาคให้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ สวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

•เงินบริจาคให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

•เงินบริจาคให้โครงการฝึกอบรมอาชีพและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

ขอขอบคุณข้อมูลจาก :

https://www.itax.in.th/pedia/%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2

http://www.rd.go.th/publish/28654.0.html

http://www.thaifinancialadvisor.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539067272&Ntype=1

....

เรื่อง : ณะรินทร โพธิ์พูล ภาพ : ILstock

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เปิดโลกทัศน์วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

เมื่อวันที่ 1 – 3 ตุลาคม 2560 สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเปิดโลกทัศน์วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี สำหรับปีนี้กิจกรรมที่ทางสถาบันฯ ได้จัดให้น้องๆ ได้แก่ 1. ปลากัดไทย 2. ความสวยวัดได้อย่างไร 3. เครื่องผสมแสงสี 4. Robotic hand 5. เกมชีวิต 6. Advance Tower of Hanoi 7. ถอดรหัส 8. พื้นผิวมหัศจรรย์ 9. คานไม้ไม่กระดก 10. Roller Coaster ทำให้น้องๆ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่สนุกสนานแต่ได้รับความรู้มากมายจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เปิดโลกทัศน์วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จังหวัดนนทบุรี

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เปิดโลกทัศน์วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม” เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จังหวัดนนทบุรี มีกิจกรรมดังนี้ 1.ถอดรหัส 2. Roller Coaster โดยแต่ละกิจกรรมนักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ โดยให้นักเรียนได้ทำการทดลองผ่านกิจกรรม ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความสามัคคี การทำงานเป็นทีม ได้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ผ่านกิจกรรมที่ได้สอดแทรกเนื้อหาสาระเต็มเปี่ยม โดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถของแต่ละวิชา ซึ่งนักเรียนทุกคนสนุกสนานกับการทำกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้ในห้องเรียนและชีวิตประจำวันได้

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรื่อง การป้องกันและระงับอัคคีภัย สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2560”

เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560 อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรื่องการป้องกันและระงับอัคคีภัย สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2560” ในการอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น การซ้อมการอพยพหนีไฟ ฝึกซ้อมดับเพลิง รวมไปถึงการฝึกใช้อุปกรณ์ในการดับเพลิง จากการจำลองสถานการณ์ จากคุณอภิราช สุวรรณดารา เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยผู้ปฏิบัติการ สถานีดับเพลิงตลิ่งชันฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติในการป้องกันเวลาเกิดเหตุเพลิงไหม้และระงับอัคคีภัย

SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ)

เอกลักษณ์ของบัณฑิต

"เรียนรู้อย่างบูรณาการ สื่อสารเป็นเยี่ยม เปี่ยมด้วยนวัตกรรมแห่งปัญญา"

คุณสมบัติผู้สมัคร

1. จบการศึกษาปริญญาตรี/โท สาขาวิทยาศาสตร์ (ทุกสาขา) ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ (เอกวิทยาศาสตร์) หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้สมัครเข้าเรียนปริญญาโทจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.5
3. ผู้สมัครเข้าเรียนปริญญาเอกจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี หรือโท ไม่ต่ำกว่า 3.5

หมายเหตุ ผู้ที่มีคุณสมบัตินอกเหนือจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว อาจได้รับการพิจารณาให้มีสิทธิ์เข้าศึกษา ตามดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร *

สำหรับผู้จบปริญญาตรี

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตร		จำนวนหน่วยกิต		ระยะเวลา (ปี)
		รายวิชา	วิทยานิพนธ์	
ปริญญาโท	แผน ก แบบ ก2	24	12	2
ปริญญาเอก	แบบ 2	24	48	5

สำหรับผู้จบปริญญาโท

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตร		จำนวนหน่วยกิต		ระยะเวลา (ปี)
		รายวิชา	วิทยานิพนธ์	
ปริญญาเอก	แบบ 1	-	48	3
	แบบ 2	12	36	

* หลักสูตรอยู่ในระหว่างปรับปรุง ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ทุนการศึกษา

- ทุนลดหย่อนค่าหน่วยกิตในหลักสูตรนานาชาติจากสถาบันนวัตกรรมฯ
- ทุนยกเว้นค่าธรรมเนียมวิจัยจากสถาบันนวัตกรรมฯ
- ทุนส่งเสริมการนำเสนอผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศ และ ต่างประเทศ จากทั้งสถาบันนวัตกรรมฯ และบัณฑิตวิทยาลัย
- ทุนอุดหนุนค่าธรรมเนียมการศึกษา จากสถาบันนวัตกรรมฯ

สมัครเรียน

หลักสูตรดุษฎีบัณฑิตเปิดรับสมัครตลอดปี/ตามรอบ

รอบที่ 1 ต.ค. - พ.ย. รอบที่ 2 ก.พ.

หลักสูตรมหาบัณฑิต เปิดรับสมัครตามรอบ

รอบที่ 1 ต.ค. - พ.ย. รอบที่ 2 ก.พ.

สมัครที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล โทร. 0-2441-4125 ต่อ 208 หรือสมัครทางอินเตอร์เน็ต http://www.grad.mahidol.ac.th/grad/admission/schedule_th.php

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล
โทร. 0-2441-9729

ดูรายละเอียดหลักสูตรเพิ่มเติม

www.il.mahidol.ac.th (คลิกหัวข้อการศึกษา)

กิจกรรมการเรียนการสอน

Creativity: กระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีเอกลักษณ์ ทั้งสื่อ และกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ดี และใหม่กว่าของที่มีอยู่ในสากล

Communication: กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ดีในฐานะผู้รับและถ่ายทอดทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษากาย การใช้เทคโนโลยีหรือไม่ใช้เทคโนโลยีประกอบการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับ

Content knowledge: กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาพร้อมกับวิธีการถ่ายทอดความรู้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และพื้นฐานผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริง และเรียนรู้ตลอดชีวิต

Class management: การจัดการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสิ่งที่กำลังเรียน เช่น การจัดสภาพชั้นเรียน การสาธิต การใช้สื่อ และการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมเพื่อให้ได้ผลสูงสุด

Coaching: กระบวนการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่อาจารย์เป็นผู้อำนวยอย่างใกล้ชิด เพื่อนำผู้เรียนแต่ละคนให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่สามารถเรียนรู้ร่วมกันในหัวข้อต่างๆ และช่วยเสริมพลังซึ่งกันและกัน